સદભાવના સેવા મંડળ તથા અંધ અપંગજન મોગરીના સંયુક્ત ઉપક્રમે વિશ્વ વિકલાંગ દિનની ઉજવણી નિમિત્તે મોગરી અંધ અપંગજન ધામ ખાતે સંગીત સંધ્યા કાર્યક્રમ યોજાયો હતો. બાળકોએ ગીત, ગઝલોની સુંદર રજૂઆત કરી હતી. કાર્યક્રમમાં ભાગ લેનાર બાળકોને લન્ચ બોક્ષ, કંપાસ બોક્ષનું વિતરણ કરવામાં આવ્યું હતું. આ પ્રસંગે અંધ અપંગજન મોગરીના પ્રિન્સીપાલ શ્રી ડાભી, ડૉ. અનુ મહેતા, અલ્પાબેન, સુધાબેન, હિમાંશુ સુથાર, અનિલ વાઘેલા, જૈમિન સોલંકી, મુકેશ પરમાર, વિષ્ણુ પરમાર, ચેતન તળપદા ઉપસ્થિત રહયા હતા.

આંકલાવ તાલુકાના અંબાવમાં રોડનું ખાતમુહૂર્ત સાંસદ દિલીપ પટેલના હસ્તે થયું.

આણંદની જુની શાકમાર્કેટ પાસે રંગબેરંગી અને કલાત્મક ઘડા તથા પાણી ભરવા માટેના વિવિધ માટલાઓનું વેચાણ થઇ રહયું હતું. અવનવા આકર્ષક રંગોથી સુશોભિત માટલા સૌ કોઇને પ્રથમ નજરે પસંદ પડી જાય તેવા છે.

મહીસાગર જિલ્લા પ્રવાસન સ્થળોના વિકાસ માટે પ્રવાસન સમિતિની બેઠક

(તસવીર : હિતેષ પટેલ, બાલાસિનોર)

લુણાવાડા, તા. ૫

ગુજરાતના પ્રવાસન વિકાસની સાથે સ્થાનિક રોજગારી અને પર્યટકોને આકર્ષવાના બહુહેતુક અભિગમ અન્વયે જિલ્લા પ્રવાસન વિકાસ સમિતિ દ્વારા તારીખ-૦૪-૧૨-૨૦૧૮ના રોજ કલેક્ટર કચેરી સભાખંડમાં જિલ્લા કલેક્ટર વિજયસિંહ વાઘેલાના અધ્યક્ષ સ્થાને અને અધિક નિવાસી કલેક્ટર આર. આર. ઠક્કર તેમજ બાલાસિનોર પ્રાંત અધિકારીશ્રી અનન્યા દાસની ઉપસ્થિતીમાં પ્રવાસન અંગેની બેઠક મળી હતી. આ બેઠકમાં જિલ્લા કલેક્ટરશ્રી વાઘેલાએ પ્રવાસન સ્થળોના કામો સમય મર્યાદામાં પૂર્ણ કરવા તાકીદ કરતા જણાવ્યું હતું કે, મહીસાગર જિલ્લાના યાત્રાધામો અને ઇકો ટુરીઝમ સ્થળોના વિકાસ સંદર્ભમાં વિસ્તૃત ચર્ચા વિચારણા કરવામાં આવી હતી. સાથે સાથે મિટીંગમાં કેદાર સાઇટ, વિકાસ, કડાણા સાઇટ વિકાસ, સ્વરૂપ સાગર તળાવ વિકાસ અને રૈયોલીના ડાયનાસોર પાર્કના વિકાસ માટે બેઠકમાં ચર્ચા વિચારણા કરવામાં આવી હતી. આ બેઠકમાં નાયબ વન સરક્ષક શ્રી પરમાર, જિલ્લા આયોજન અધિકારી શ્રી ચૌહાણ તથા પ્રવાસન સમિતીના સભ્યો અને સબંધિત અધિકારીઓ બેઠકમાં ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

ચરોતર ઇંગ્લીશ મીડીયમ સ્કૂલ, કે. જી. વિભાગ દ્વારા વેજીટેબલ માર્કેટની ફિલ્ડટ્રીપ

આણંદ, તા. ૫

ચરોતર એજયુકેશન સોસાયટીની શાખારૂપ ચરોતર ઇંગ્લીશ મીડીયમ સ્કૂલના કે.જી. વિભાગમાં તા. ૫/૧૨/૨૦૧૮ બુધવારના રોજ નર્સરી, જુનિયર તથા સીનીયર કે.જી. વિભાગના બાળકોને ફિલ્ડટ્રીપમાં વેજીટેબલ માર્કેટ લઇ જવામાં આવ્યા હતા. સ્કૂલ દ્વારા બસ મારફતે તેમને શાકમાર્કેટ લઇ જવામાં આવ્યા. ત્યાં તેમને બધા શાકભાજીના નામની ઓળખ આપવામાં આવી. આ ફિલ્ડટ્રીપનો હેતુ બાળકોને દરેક જાતના શાકભાજીની જાણકારી માટેનો હતો.

આ ફિલ્ડટ્રીપનું આયોજન શાળાના પ્રિન્સીપાલ કાર્તિકભાઇ પટેલ દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું. બાળકોએ આ ફિલ્ડટ્રીપનો આનંદ માણ્યો.

આંતરરાષ્ટ્રીય સ્કૂલો તથા ભારતની પ્રસિદ્ધ બોડીંગ સ્કૂલોનું પ્રદર્શનનું આણંદમાં આગમન

આણંદ, તા. ૫

બાળકના ભવિષ્ય માટે ચિંતિત મા-બાપ, વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષણ ક્ષેત્રેની નામાંકિત વિભુતિઓને એજ્યુકેશનીસ્ટ દ્વારા આયોજીત આંતરરાષ્ટ્રીય સ્કૂલો તથા ભારતની પ્રસિદ્ધ બોડીંગ સ્કૂલોને એક છત્ર નીચે લાવી હોટલ એચ, આણંદ-વિદ્યાનગર રોડ:, આણંદમાં આગામી તા. ૮-૯ ડિસેમ્બરના રોજ સવારે ૧૧ થી સાંજના ૭ વાગ્યા દરમિયાન પ્રદર્શન યોજાશે. બી. કે. બિરલા સેન્ટર ફોર એજ્યુકેશન પૂણે (મહારાષ્ટ્ર), મસુરી ઇન્ટરનેશનલ સ્કૂલ-મસુરી (ઉત્તરાખંડ), સ્વીટ મેમરીઝ હાઇસ્કૂલ-પંચગીની (મહારાષ્ટ્ર), લકી ઇન્ટરનેશનલ સ્કૂલ-જોધપુર (રાજસ્થાન), દિલ્હી પબ્લીક સ્કૂલ-મહેસાણા (ગુજરાત), દુન ઇમ્પીરીયલ રેસીડેન્સીયલ સ્કૂલ-દહેરાદુન (ઉત્તરાખંડ), જીડી ગોયન્કા ઉદેપુર બોર્ડીંગ સ્કૂલ-ઉદેપુર (રાજસ્થાની), જૈન ઇન્ટરનેશનલ રેસીડેન્સીયલ સ્કૂલ-બેંગ્લોર (કર્ણાટકા), અનુભારતી બોર્ડીંગ સ્કૂલ જલગાંવ (મહારાષ્ટ્ર) જેવી અનેક વિશ્વ પ્રસિદ્ધ અને ખ્યાતનામ બોર્ડીંગ સ્કૂલોના શિક્ષણવિદો સાથે માતા-પિતા, બાળકોની સીધી મુલાકાત, શૈક્ષણિક પદ્ધતિનો સેમિનાર ઉપર તથા અભ્યાસક્રમની માધ્યમ પસંદગી કરવામાં રહેલ શકયતાઓ તથા બાળકોની સ્કીલ અને બુદ્ધિમતાની વિશેષજ્ઞો દ્વારા ચકાસણી કરીને તેમના માટે ઉપયોગી માધ્યમ તથા બોર્ડની સચોટ ચકાસણી જેવી કારકિર્દીલક્ષી જરૂરીયાતોને સંતોષવામાં આવશે.

કૃષિ અર્થકારણ

૨૦૨૨માં ખેડૂતની આવક બમણી થાય તો પણ એનું દળદર ફીટે તેમ નથી

ઓગણીસમો અધ્યાય

નવીન મેકવાન

કૃષિમિત્ કૃષસ્વ! ઋગ્વેદનો આ મંત્ર કહે છે કે, હે ખેડૂત તું ખેતી કર! ખેડૂતને માત્ર ખેતી કરવાનો આદેશ કરવામાં આવ્યો છે. પરંતુ ખેતી આજે ખેતી રહી નથી પણ ફજેતી થઇ ગઇ છે. એમાં સરકારે ૨૦૨૨ સુધીમાં ખેડૂતની આવક બમણી કરવાનું સ્વપ્ન બતાવ્યું છે. ગત મંગળવારથી ડેવલપમેન્ટ બોર્ડ (એનડીડીબી), આણંદ ખાતે ચાલતા સેમિનારમાં એમ કહેવાયું છે કે ખેડૂત એના ખેતર પર સોલાર વીજ પેનલ લગાવશે તો એની આવક બમણી કરવામાં મદદરૂપ થશે.

હવે જોઇએ કે વાસ્તવિક પરિસ્થિતિ શું છે. મહારાષ્ટ્રના યવત માલમાં કહેવાય છે કે ૯૦ ટકા ખેડૂતોએ એમની બહેન દીકરીઓના લગ્ન કરવા માટે જમીન ગીરવે મૂકી છે અથવા તેમને જમીન ગીરવે મૂકવી પડે છે. ૧૯૩૦માં બ્રિટિશ રાજમાં ખેડૂતોને સમસ્યા હતી. સરદાર પટેલે ખેડૂતોની સમસ્યાના સમાધાન માટે પ્રયાસ કર્યા અને તેઓ ખેડૂતોના સરદાર બન્યા. એમણે કહ્યું હતું, આ દેશમાં માથું ઉંચું કરી આ ધરતી પર જો કોઇને ચાલવાનો અધિકાર હોય તો તે એક માત્ર ધનધાન્ય પકવતા ખેડૂતને જ છે. પણ એ ખેડૂતની સ્થિતિ આજે દારુણ છે. તે વખતે દેશ ગુલામ હતો. એને કારણે સમસ્યા હતી. આજે પણ ખેડૂત ઠેરનો ઠેર છે. આજે તો ખેડૂતોની સ્થિતિ બદથી બદતર થઇ રહી છે. છેલ્લાં વીસ વર્ષમાં ત્રણ લાખથી વધુ ખેડૂતોએ મહારાષ્ટ્ર અને આંધ્ર પ્રદેશમાં આત્મહત્યા કરી છે.

માર્ચ, ૨૦૧૮માં ૧૮ રાજ્યોના ૫૦૦૦ ખેડૂતોની રુબરુ મુલાકાત બાદ હાથ ધરાયેલા એક સર્વેમાં ૭૬ ટકા ખેડૂતોએ ખેતી મૂકીને બીજું કામ કરવાની ઇચ્છા વ્યક્ત કરી છે. એક અંદાજ મુજબ દેશમાં રોજના હિસાબે ૨૦૪૦થી વધુ ખેડૂતો ખેતી છોડી રહ્યા છે. ૭૦ ટકા ખેડૂતો કહે છે કે તેમને સુધારેલા બિયારણ કે ખેત પદ્ધતિની કોઇ માહિતી મળતી નથી. ગુજરાતમાં આ કૃષિ મહોત્સવને કારણે સ્થિતિ જુદી છે. પરંતુ આ રાષ્ટ્રીય સરેરાશ છે. ૬૨ ટકા ખેડૂતો કહે છે કે તેમને સરકારે જાહેર કરેલા ટેકાના ભાવોની માહિતી મળતી નથી. હવે આમાં ખેડૂતોની આવક તમે ૨૦૨૨માં બમણી કેવી રીતે કરી શકશો એ પ્રશ્ન થાય છે.

જાણીતા પત્રકાર અને ખેડૂતોના પ્રશ્નોના જાણકાર પી. સાઇનાથ કહે છે કે, જો તમારે ખેડૂતોની આવક બમણી કરવી હોય તો આજે ખેડૂતની આવક કેટલી છે તે જાણવી પડે. તેઓ કહે છે આજે ખેડૂતની આવક રૂા. ૬,૪૦૦ છે. ૨૦૨૨માં બમણી કરવાની થાય તો કેટલી થાય? રૂા. ૧૨૮૦૦. શું ખેડૂત આટલી આવકથી ચાર જણનું ગુજરાન ચલાવી શકશે? આથી જો ખેડૂતની આવક બમણી થાય તો પણ એનું દળદર તો ફીટે તેમ નથી.

સાઇનાથ કહે છે, ખેડૂતની આવક બમણી કરવા કૃષિ ક્ષેત્રની વૃદ્ધિનો દર ૧૪ ટકા હોવો જોઇએ. આજે ખેતીનો વૃદ્ધિ દર બેથી ચાર ટકા છે. આમ સરકારે ખેડૂતોને ૨૦૨૨માં ખેડૂતની આવક બમણું કરવાનું જે સ્વપ્ન બતાવ્યું છે તે સાકાર કરવું મુશ્કેલ જ નથી, ના મુમકીન છે.

સરકારે ખેડૂતોની સમસ્યાઓ ઉપર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવા સાઠના દાયકામાં દેશમાં હરિયાળી ક્રાન્તિના પ્રણેતા ડૉ. એમ. એસ. સ્વામીનાથનના અધ્યક્ષપદે રાષ્ટ્રીય ખેડૂત પંચ (નેશનલ કમિશન ઓન ફાર્મર્સ)ની રચના કરી હતી. આ કમિશને તેનો પહેલો અહેવાલ ૨૦૦૪-૫માં સંસદમાં રજૂ કર્યો હતો. તે પછી કુલ પાંચ વોલ્યુમ્સ આ પંચે આપ્યા છે. પરંતુ આટલા વર્ષોમાં ખેડૂતોની સમસ્યાઓ પર ચર્ચા કરવાનો સંસદને સમય મળ્યો નથી!

પી સાઇનાથ કહે છે, દેશમાં ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસ ટેક્સ (જીએસટી) લાગુ કરવા માટે અડધી રાતે સંસદનું સત્ર બોલાવવામાં આવ્યું હતું. જ્યારે ખેડૂતો માટે એક કલાક પણ આપણા રાજનેતાઓ પાસે નથી.

પ્રધાનમંત્રી ફસલ વીમા યોજના હેઠળ જે ખેડૂત લોન લે છે તેની લોનમાંથી જ વીમાનું પ્રિમિયમ કાપી લેવામાં આવે છે. અને પાક નિષ્ફળ જાય તો લોન આપનાર બેન્ક પાસે જ વીમાની પોલીસી એસાઇન કરેલી હોવાથી વીમાના નાણા પહેલાં તો બેન્ક જ લઇ જાય છે. ખેડૂતને તો બાવાજી કા ઠુલ્લુ મળે છે.

સાઇનાથ તો કહે છે, આ ફસલ બીમા યોજના તો બેન્ક અને વીમા કંપનીઓને કમાવાનું સાધન છે. ખેડૂતોને એમાં કાંઇ મળતું નથી.

હમણા દિલ્હી સુધી મોરચો લઇને આવેલા ખેડૂતોએ ડિસેમ્બરમાં સંસદનું ખાસ સત્ર બોલાવવાની માગ કરી છે. આ સત્રમાં બે ખાનગી કિસાન મુક્તિ ખરડાઓ પસાર કરવાની માગ છે. એક તો ખેડૂતોને કર્જમાંથી મુક્તિ માટેનો ખરડો અને બીજું બીલ છે- ખેત ઉત્પાદનોના યોગ્ય વળતરરુપે લઘુત્તમ ટેકાના ભાવો મળે તે માટેનો ખેડૂતોને અધિકાર આપતો ખરડો (રાઇટ્સ ટુ સેમ્યનરેટીવ સપોર્ટ પ્રાઇસ ફોર ફાર્મર્સ). આ બીલો મહારાષ્ટ્રના સાંસદ રાજુ શેટ્ટીએ રજુ કર્યો છે અને તેને ૨૮ પક્ષોનો ટેકો છે. જોઇએ સરકાર સંસદનું ખાસ સત્ર બોલાવે છે કે નહીં.

ધરતી પર માથું ઉંચું કરીને ચાલવાનો માત્ર જેને અધિકાર છે એ જગતનો તાત આજે દારુણ સ્થિતિમાં છે

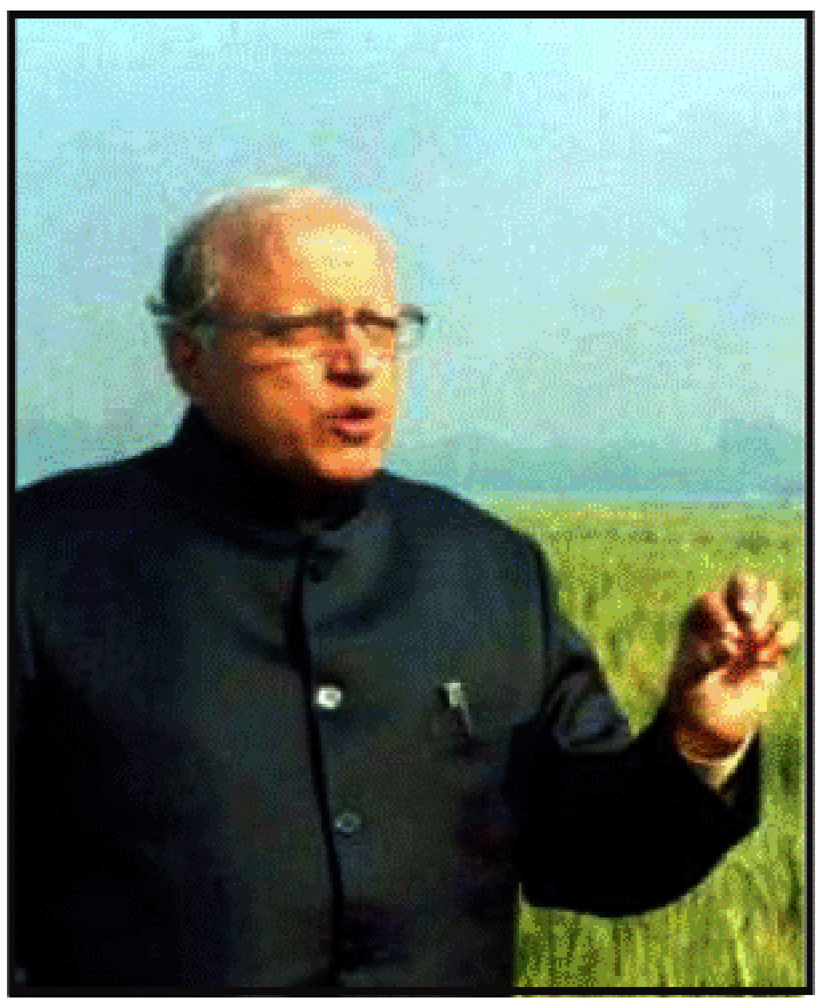

હરિયાળી ક્રાન્તિના પ્રણેતા ડૉ. એમ. એસ. સ્વામીનાથન

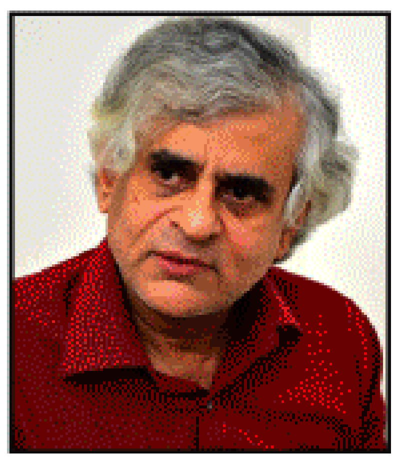

પી સાઇનાથ

આજે ખેડૂતની વાર્ષિક સરેરાશ આવક રૂા. ૬,૪૦૦ છે.
૨૦૨૨માં બમણી કરવાની થાય તો કેટલી થાય? રૂા. ૧૨,૮૦૦.
શું ખેડૂત આટલી આવકથી ચાર જણના કુટુંબનું ગુજરાન ચલાવી શકશે? આ કારણસર એક અંદાજ મુજબ દેશમાં રોજના હિસાબે ૨૦૪૦થી વધુ ખેડૂતો ખેતી છોડી રહ્યા છે

આજની શાયરી

આજ રાશન કી કતારોં મેં નજર આતા હું મૈં
અપને ખેતોં સે બિછડને કી સજા પાતા હું મૈં

આજની જોક

ચંપા: તમારો દોસ્ત મારા વખાણ કરતો હતો.
ચંદુ : ઉસ્માનભાઇ હશે..
ચંપા: હા એ જ હતો ,પણ તમને કેવી રીતે ખબર પડી?
ચંદુ: એ કબાડીનો વેપારી છે...